

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena : na godinu K 12. — Za pô godine K 6. — Za Šibenik na godinu dnošenjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plaćivo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasni tiskaju se po 12 para peti redakciji ili po pogodbi. — Pribrojena pisma i zahtave tiskaju se po 20 para po peti redakciji. — Nefrankirana pisma ne primaju. — Rukopisi se ne vraćaju.

Gnjila bečka jabuka,

koju su Dalmaciji ovih dana poslali na dar gg. Ivčević, Biankini i Baljak može biti za njih, kako se kroz „Narodni List“ hvale, plod razboritosti i patriotskog, ali za nas i celi nas narod nije nego i još jedan dokaz, da zadarški Talijani i vlada mogu, kao do sada tako i buduće razpolagati sa ljudima i hrvatske stranke, koji se više obaziru na njihovu milost i sveze, nego na prava i zahtjeve svoga naroda.

Nego pogledajmo, da li možda ne prečiravamo, jer je stvar o kojoj govorimo od historijske važnosti, kako klice „Narodni List“.

Promislite, „posle vjekovâ udjelinske uprave i udjelinske birokracije“, napokon se našla tri gospodina, koju su izvješavale uporabu hrvatskog jezika u državnim uredima.

U istinu krasna stečevina, vredna da se gospodini podigne spomenik. Samo gretiha je sve to malo drugačije, jer gospoda niti su što stekla, niti su što dobila, nego su, u koliko je, do njih, za ljubav talijanskom i vladu, metnuli našem narodnom jeziku naspis, preko kojega on ne bi smio više ići, da ne pokvari uživanje talijanske birokracije i san bečke vlade.

Do sada je u Dalmaciji svaki hrvatski činovnik mogao uredovati hrvatski, samo ako je htio. A valja priznati da su se naši činovnici već bili tako uredili, da su i najvdorokorijenijeg talijanaša, ako im je slučajno bio poglavicom ureda, bili naučili na poštivanje njihovog jezika, kojeg su oni, kao sinovi naroda imali prava i u svom uredovanju službeno ravnili prema strankama i prema poglavicima, razpravljajući i rješavajući spise u svom jeziku.

U tom njihovom pravu nikakav zakon nije im postavljao granicu, tako da je posve mašne povhraćenje ureda bilo pitanje koje se svakomu i od sebe namećalo.

U tom pogledu naši činovnici su bili odraz običga zahtjeva zemlje, a talijanski su morali takodjer veoma često tom zahtjevu uđovljiti.

Ovakvo je bilo dok su gospodina zastupnici išli u Beč i rečavati jezično pitanje u družtvu talijana i pod pokroviteljstvom bečke vlade.

Tu su oni ustanovili:

1. U svim državnim uredima Dalmacije u službi su strankam izjednačen je jezik talijanski sa hrvatskim.

2. Službene objave, nadpisi i pečati svih ureda biti će dvojezični i 24 mjeseca pri moru gdje je kotarski sud.

3. Na talijanske podneske u svoj Dalmaciji sledi uredovanje i rješenje talijansko. Dopisivanje između raznih ureda u ovim poslima može biti talijansko.

4. Kakvomudrago mnenje osobito pravno ili tehničko može biti sastavljen o na talijanskome jeziku i u poslima hrvatskim i obratno.

5. Obrazloženja... mogu se uvik dati na talijanskom jeziku.

6. Nutarnji službeni jezik obično je hrvatski.

Da je ovako rješeno jezično pitanje svjedoče talijanske novine, a sam „Narodni List“ u suštini sve ovo posvjedočava, kad svog gospodara opravdava sa „vjekovnim tradicijam“, „konservativizmom bečke vlade“, „talijanskom birokracijom“, „protuaneksionističkom strankom“, „javnim mnenjem Italije“, „skrajnom liberalnošću našeg naroda“, „vitežkom borbom“ i sličnim.

Nu kad bi mi opazili gosp. Biankiniju i drugovinu, da njih u Beč nije imalo voditi ono što njegov list baja da ih je vodilo, nego zahtjev naroda, što bi oni na to?

Zar nisu oni u istom poslu vičali još u Zadru? Zar nisu imali upute narodnih predstavništva? Zar nije ciela Dalmacija preko svojih Občina i društava njima dala nalog da zahtievaju posvemašnje uvedenje hrvatskog jezika kao uredovnog toliko u nutarnjim službama koliko u vanjskim obilježjima?

Dakle pićanstvo naše dalo je samo jedan i posve određeni mandat kao svakom zastupniku tako i gospodinu Biankiniju i drugovinu, ali oni su taj mandat bacili po dogode radili na svoju ruku što su htjeli, a tim su dokazali da oni nisu išli u Beč da izpijne zahtjev naroda, nego da se odazovu pozivu vlade i da joj budu oruđem na uhar talijanskom jeziku i talijanskom malobrojnom pucanstvom, koje je zvano da po vlasti ojačano

vali drugove saborske, a ne bahato sami odlučivati i tako pokazati javno, da i za njih naš sabor ne ima druge zadace, nego da pada na koljen pred njima, koji su sluge gospode zadrške i bečke.

Nu tko zna da se gospoda ne prevare, jer težko nam je vjerovati, da će većina sabora u tu grijulu jabuku zemljaštva zagristi. Vjerujat će nam je, da će ju morati kusati oni isti, koji su ju iz Beči domeli. Ali kad bi i većina s njima htjela kusati, to nebi na stvari puno promjenilo. Koliko god ih bude na tom poslu, mi im već sada želimo dobar tek.

A što se tiče uredovnog jezika u zemlji, narod će već načinu, da svojom voljom i svojim pravom uništi i umjetne našipe, koje mu po želji vlade hoće da postave gg. Biankiniji i drugovini.

Na svaki način naš narod nije još spao na to, da svojim odobrenjem sankcionira silu i nepravdu, koje u najnovije vrijeme nad njim hoće da počinjaju i vlastiti njegovi sinovi.

On je mogao i dosada trptiti nepravdu, ali ju odobrio nije nikada, niti će.

Glas činovnika u poslu toboznjeg jezičnog uredjenja.

Već sama vjest, da su se hrvatski i talijanski zastupnici na konferenciji za rješenje jezičnog pitanja Dalmaciji sporazumno složili u priznanju dvojezičnosti državnih ureda u pet gradova dalmatinskih, neugodno i potresno se bijaše dojmila svakog Hrvata, koji se takovo popuštanju sa strane hrvatskih zastupnika nije nadoao, ali nas je još više iznenadilo uprav zapanjilo, jer nam se nemoguće činilo, kada smo — iza koga je zastupnik Don Ivo Prodan ostavio konferencu — saznali, da se je popuštanju Hrvata dvojezičnost protegnula na sva primorska mjesto, gdje su kotarski sudovi.

Nu samo što će se dvojezičnost u pretežnoj većini naših ureda izdati u dvojezičnim nadpisima, pečatima, objavama, javnim naredbama i formularama, kojima se — nota bene — rješava najveći dio uredovnih posala, nego će se talijanskim činovnicima čak i to dozvoliti — i to ne samo u primorskim mjestima već i u zagorskim predjelima, gdje nema ni glasa ni traga talijanštini — da slobodno podavaju pravna i vještacka mnenja u talijanskom jeziku. Kako obsežno polje zaprema ova na oko malena iznimka, vidjet će se na žalost u ne dalekoj budućnosti. Dozvoljava se to talijanskim činovnicima toboz, ako savršeno ne poznavaju hrvatski jezik, ali im se ne određuje rok, u kojem moraju da nauče jezik zemlje. Iz ovog jasno proizlazi, da je ovaj iznime svrha, da i nadalje — pa makar i tako, kad se ne može drukčije — odriži u unitarnjem uredovanju talijanskog jezika. Da će se na ovaj način povlačiti odnosno ojačati dvojezičnost i onde gdje bi i pri starom stanju stvari moralu kroz kratko vrijeme da izčene, ne treba ni govoriti. Dvojezičnost sa na ovaj način, pa makar i bilo to iznimno, proteže se sve u Dalmaciji, ne sve bez iznimke.

Kad se je već htjelo odrediti mjesto, u kojima će obligatno vladati dvojezičnost, nije trebalo a da se čitavo uređenje ovog pitanja ne učini iluzornim, pripremiti samovoljni pojedini činovnici, da provede jednolično uredovanje u mjestima, gdje se rietko kad ili nikad ne uređuje talijanski. Ovo znači rješiti jezično pitanje ne prema teritoriju u kojem se uređuje, već prema javnom uredniku, koji u tom teritoriju uređuje, kao da se nebi moglo zahtjevati od činovnika, da izuči jezik naroda i zemlje u kojiju služi i koja ga hrani.

Ako su toliko i takove iznimke u nutarnjem uredovnom jeziku, koje skoro izcrpljuju pravilo, da vidimo je li što bolje u vanjskom uredovanju.

Da se u sabračaju sa strankama koje vole talijanski govoriti, uređuju talijanski, to se može dozvoliti. Ali da se na talijanski podnesak izdati učitak talijansko rješenje, u toliko je neopravdano u koliko bi za to morao biti normativni jezik, u kojemu se vodi razprava, a nipošto sam podnesak, osobito ako stranka, čiji se podnesak rješava, ne umije talijanski. Kad se je već htjelo putem spoznajku urediti jezično pitanje u Dalmaciji, morala je toli jedna koli druga stranka da popusti u svojim prvočitnim zahtjevima. To je

nu „Narodni List“ sa svojim gospodarom bi imao biti iskreniji i javno reći, da njega u ovom poslu nije vodio narod, nego Zadar, ne narodna borba nego vlada, ne gospodstvo našeg jezika nego gospodstvo državnih čimbenika i njeka vrst izdajstva počinjena od naših zastupnika.

I u istinu tako je. Ali bez toga, osim Čeha, oslijabljeni su i Hrvati. Sada Talijani nisu više u Dalmaciji 3 % pučanstva, nego ravnopravni čimbenik Hrvatima. Oni bi sada imali pravo — sve naravno po logici gosp. Biankinije — na koje mjesto u pokrajinskom školskom vičeu, u zemaljskom odboru itd. tako da dvojezičnost bude svakodno provedena osim u Zagori našoj. A i tamo kad se bude kojem talijancu prohtjelo. Dalmacija prema tomu nije više narodnostna hrvatska zemlja nego područje autonomske i zemljštva.

Kad bi gnjila jabuka mogla sasoriti, to bi Dalmacija u istinu lakova i postala, ali prije toga će imati gosp. Biankiniju i drugovi, da odgovaraju za prenzetu odgovornost ratična, na koji ih nije nitko ovlastio. A dok se oni na to dadu, možemo da u ime ciele zemlje poruči, da će narod tu gnjilu jabuku baciti u lice onima, koji su mu je iz Beča poslali na dar.

Nego valjda gospodin Biankini i drugovi, iako govor o odgovornosti, da ih na nju neće nitko pozivati, jer po njihovom mnenju izgleda, da će se oko dobačene jabuke okupiti svi, što je željno obnoviti pokušaj „zemljštva“.

U tom smo sa gospodom, jer i mi cijenimo, da su se oni bez ikakvoga narodnoga uzroka požurili, da se vežu prema Beču proti izričito želji naroda, jedino jer htjele, da se mogu svi kao braća zagrliti, kako to zeli vlada, koja pridržaje njih i ova nove današnje stanje.

Dragačije mi celi ovaj posao ne možemo razumjeti. Ta oni su dobro znali, da ne imaju ovlaštenja da urade što su učinili, oni su znali da je vlada u tako važnom poslu imala saslušati sabor, koji jedini predstavlja svu zemlju; oni isti, da nije bilo drugih svrha, mogli su — ako je bilo potrebo — još čekati i savjeto-

vati drugove saborske, a ne bahato sami odlučivati i tako pokazati javno, da i za njih naš sabor ne ima druge zadace, nego da pada na koljen pred njima, koji su sluge gospode zadrške i bečke.

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasni tiskaju se po 12 para peti redakciji ili po pogodbi. — Pribrojena pisma i zahtave tiskaju se po 20 para po peti redakciji. — Nepravljana pisma ne primaju. — Rukopisi se ne vraćaju.

svršila je dakle pobjom Talijanskih, a neoprostivim porazom hrvatskih zastupnika, kojima rekbi kao da nije bilo do pravedna rješenja jezičnog pitanja, kako iziskuje značaj zemlje, dostojarstvo naroda i nagrada dugotrajne borbe za vlastita prava proti ugnjetavanju tujnjica, već kao da su se natjecali, pa makar i na šetu našega jezika, da udovolje vlasti, koja se može — hvala našim zastupnicima — ponositi svojom pobjom da joj je eto napokon uspijelo rješiti ovo važno pitanje na temelju sporazuma jedne i druge stranke.

Razumljivo nam je sada, zašto je ovakovo rješenje našlo na sveobec negodovanje kod Hrvata osobito kod hrvatskih činovnika, dok se talijanski činovnici raduju s takova uspjeha. Ta Talijani su dobro shvatili da će vremi i prirodno podizanje hrvatskog jezika u uredu — kako je počelo najprije sa sudovima — doći do sobom podpuno pohvaćenje svih treda, pak su htjeli — kao što im je dobrim dijelom uspijelo da jednom vladinom naredbom osiguraju barem ono što dosad nijesu izgubili. Naredba sazidana na gore opisanoj osnovi, dok hrvatskom jeziku prije njegovo prirodno podizanje u uredu, talijanskom jeziku garantuje obstanak i napredak u nerazmjeru obsegu. Ovo je razlog, radi kojega hrvatski činovnici ogorčeni u svom srcu radi takova rješenja jezičnog pitanja, moraju da u ime, svoje zemlje svoga jezika i svoga naroda najostrije prosvjeduju proti tome. Ovo je razlog, radi kojega Talijanski činovnici čestitaju svojim zastupnicima na polučenom uspjehu, što su znali da izvođe takovo rješenje, koje će im obzirom na isticano poznavanje talijanskog jezika — dok se od njih ne iziskuje da poznaju baš dobro hrvatski — pridržati kao službenu mjestu za njih prikladna primorske gradove, a hrvatske činovnike tjeru u zagorsku mjestu, a sve to imat će za posljedicu da će se Talijani dosad raspršeni na svoju veliku radost koncentrirati u većim sredstvima, što je od davnina njihov politički san.

Samo tako možemo da shvatimo ogorčenje naših a veselje talijana i njihovih činovnika.

Iz svega ovoga proizlazi da se ovakvim rješenjem jezičnog pitanja nanaša najveća nepravda našemu narodu, pak stoga prosvjedujemo proti vladinom naredbi, koja će se — kako novinejavaju, već početkom maja proglašiti — i koju nećemo priznati da je osnovana na priznanju i sporazumu hrv. naroda, jer dvije ili tri osobe, koje su imate da štite prava njegova, nijesu bile ovlaštena da na svoju ruku na takav način rešavaju to vitalno pitanje. Za hrv. narod neće biti to pitanje rješeno sve dotle, dok ga ne reši onaj faktor, koji je za to kompetentan, a to je pokrajinski sabor.

Brozav u Potomlju.

Pišu nam pod 23. o. mj. iz Potomlja: Kakove nesnosne i škandalozne prilike vladaju kod našeg brzovajnog ureda, te u pravom smislu riječi „mrvice postaje“, najbolje će nam razjasnit slediće primjer.

Mjesec prosinca prošle godine bio je poslan jedan brzovaj, za Trstenik u 5 i pol na večer, a stigao u Trstenik sutra dan na 11 sati u jutro. Iz Potomlja u Trstenik dolazi se pješice u 1 sat i u četvrt!!

Brzovaj predan u Orebicu u 10 sati u jutro primljen je u Potomlju u 3 sata po podne — premda je Potomlje od Orebica udaljeno samo 17 kilometara.

Desio se i ovaj slučaj. Stranke se u jednoj parnici nagodiše, te u 6 sati na večer htje-

doše brzovaviti sudu, e da se tako obustavi sudbena razprava što je bila uređena za sutra dan. Premda je bilo teh 6 sati na večer, činovnici na brzovaju nije mogao jamčiti, da će taj brzovaj doći u Orebic isti dan, te su tako stranke bili prisiljene, da pošalju jednog čovjeka u Orebic i da ga plate sa 10 kruna.

Već dio troška za ustanovljenog brzovaja žrtvovalo je samo selo, ali onima, kojima je na jeziku gospodarski napredak Dalmacije, obdarile su sa „mrtvom postajom“, koja je za naše pririke bez ikakove svrhe i koristi.

Priutiljili smo se više puta ravnateljstvu pošte i brzovaja, ali uveć bez uspjeha, premda je i djeci jasno, da brzovavne sveze ovakove vrste težko je naći i u Africi.

Njekoliko Potomjana.

Koncerat „Zvonimira“.

Spljet, 21. travnja.

Napokon, iz tolikog čekanja, dočekali smo sinoć u fojeru kazališta koncert „Zvonimir“. Treba primjetiti, prije nego rečemo koju o samom koncertu, da je društvo „Zvonimir“ palo sa visine na kojoj je bilo; da nije ono, što je bilo iako dandanas može da kad i kad dade obraz prošle veličine, treba da zahvali jedino maestru Hatze-u, koji neumornom ustajnošću, riječu uzgojenom ljubavlju nastoji oko društva. Uzrok je svemu ovome nemar članova i pjevača. Ali da, govoriti sada o tome, kako bi bilo potrebno unijeti taj nemar, bilo bi sipati vodu u rešeto, barem dole, dok živimo u Spljetu, gradu tradicioalnog nemara.

Koncerat je uspio, povoljno, dapače dobro. Oba komada štu tamburice izvadile, lepa su i ako „Pjesma bez riječi“ bježi nad Svobodnim simfoniju silno. Željeli bi kod tamburica čuti više harmoničnosti i onog unisona, što je neraždrživa bitnost tamburica. G. Gey je upravljao tačno.

Zborovi, koli mješoviti, toli ženski i mužki bili su zgodno izabrani i da rečemo i težki, ali zato lepo izvedeni. Publiku je spljetku dosta htjelo, ostavio „Kozarac“, bogat umjetničkom ljetopom i finicom, te nekom osobitom melodičnošću, a viši ju je odusvojio zbor „Na Ozlju-gradu“, koji je zaista prekrasan i dirljiv, ali na mjestima ima nešto poput davorija i budilica, koja na veliku zanajšu. O „Gorskem kraju“ nećemo govoriti — nad nesrećom ne ma naslade.

Zbor Hrvatska iz „Porina“, bio je odjepvan velikom precinušću. „Pričanja hajduka Veljka“ iako je novost, narodni tip i puno takovih motiva, u početku svojom dugotrajnošću umaraju. U pojedinim zborovima čuli smo nekoliko solista. Gosp. Kuzmić ima leđ glas i zvučan ali tremu ne treba imati; isto tako g. Kolombatović, G. učitelj Šiler pjeva zamjernu tačnošću i finicom sličavanja bez treme, a tako isto gedja Samohod, koja faktično zadivljuje i ljepotom glasa i talentom pjevačice.

Sinoć prvi put čuo sam tenora g. Pandžu, koji je pjevao iz „Porina“ „Zorku“. Bio je aplaudiran silno i zasluzio je. Iako nije u svoju „Zorku“ unio topline osjećaj, a ono je donio ljepotu i bogatstvo grla, precinu i mirnošću, te je uspio. Marljivo neka radi i dalje i uspjevati će sve to bolje. Gdjice Lulić pjevala je težke djevice, ali zato odjepvala ih je osobitnim umjetničkim sličavanjem, toliko ona ima naposebnu dudu, da sam se čudio, da je samo pjevačica „Zvonimira“. Osobito joj je graciozan glas u niskim tonovima. Svi su pjevali i dočinili svoju, ali najviše vredni naš Hatze, kojeg

čeva se prolaz velikim masama plovuće ribe, koja se razprši i težko ujedinjuje. Mreže koje potež brodovi na jedra.

Koja je strah i trepet riba u našim vodama. Nju rabe izključivo Čozoti i tako našem ribarstvu nanašaju ogromnu štetu. Čozoti, da prikriju svoje licumjerstvo pri izradbi ove mreže vele, da to nije njihov izum, već onaj svetoga Andrije.

Počeli potanko opisivati kako je ova planena mreža napravljena nije od potrebe, jer i onako sví ribari, kao što i prijatelji ribarskog obrta moraju nastojati sa svim silama da iz našeg mora za uviek nestane.

Pošto ovo mrežu rabe, kako sam rekao izključivo sarvo Čozoti, dake narod, koji je protivan našim narodnim načelima, to ne ču ja govoriti o štetnim njezinim posljedicama po ribarstvu u našem moru, a to uprav s toga, da se ne reče, da to govorim za to, jer su oni talijanski podanicu, već ču radje iznjeti ono, što obrov mreži govore njihovi ljudi, ili pak oni, koji su bliže njima i koji više vole njih, nego li nas i našeg ribara.

Antun Garrei u svom djelu: „L'utilizzazione economico-razionale del mare con speciale riguardo al Golfo adriatico“ govorio: Treba da

čemo do mala čuti kao opernog kompozitora i to, da će nas zadiviti. Treba priznati on je duša „Zvonimira“ on je sila, koja je jedino kadra da ga održi; on je rodjen talent umjetnik par excellence.

Želimo samo čuti „Zvonimir“ češće, čuti od njeg i koju veliku kantatu, čuti ga pjevati nešto čisto moderna, čemu može biti autorom sam g. Hatze.

Napred samo!

sšp.

* Stiglo kasno za zadnji broj. — Ured.

Nova praktična knjiga za ribare.

Primili smo na prikaz od samog autora g. Josipa Boniciolla iz Zadra knjigu pod naslovom: „Manuale pratico per la pesca di mare“. U 14. poglavju pisac nam je predio dosta toga, što još tiši naši ribarski obrt, a da se dovevine svog savršenstva. U mnogom odaje svoja iskrena čuvstva, da se našem ribaru pomogni i radi toga ne stedi ni one faktore, koji su poznati, da nam ribarstvo štite i unaprijeđe. Premda su politički osjećaji i osvjeđenje g. pisca sasna oprični večini naših ribara, ipak on ustaj provodio „Koče“ i traži posvemašno njezino odstavljanje iz našeg mora.

Obara se i na „smigavicu“ i to podpunim pravom, a uzimajući u zaštitu „buskavice“ iako i sve ostale mreže od „imbroka“ ili kako se drugačije zove — od inčeta. U poglaviju „Il Baligotto“, praktično dokazuje unosi i praktični način ribarije ovom mrežom, a u onom „Avvertenze speciali“, iznosi način čuvanja i uzdržavanja mreža, koji će savjeti zaista dobro doći našim ribarima.

U 13. poglaviju pisac iznosi ono, što bi se moglo porudit, da nam ribarstvo procvate i stalno i temeljito napreduje.

Ovo posve lepa i praktična knjiga, u kojoj je pisac iznio i razvio sve ono, što je opazio svojim vlastitim očima i iskusio vlastitim ribarskim radom, može da služi kao lepa poučka svakom ribaru, koji poznai talijanski jezik. Napisana je jezgrovit, a misli s čisto i lepo poređane. Dok smo nasladom pročitali ovo djelje, promišljali smo na nepravde, koje su se autoru nanele sa strane njihovih članova centralnog ribarskog povjerenstva u Trstu.

Naši čitatelji će se sjecati, da smo i ja vili, kako je centralna komisija za ribarstvo u Trstu zaključila, da se za ribare, koji nepoznaju? hrvatski, imade tiskati priručnik na talijanskom jeziku. Gosp. Boniciollu ga je sastavio i poslao centralnoj ribarskoj komisiji u Trst da ga preglede i dade tiskati o svom trošku. Sam način s kojim se je postupalo* sa ovim djelom, doštojan je osude, a još više osude, kad se je odobrio primjedbom, da knjiga onim tonom napisana, ne može biti izdata troškom pomorske vlade.

Dakle za njeku gospodu se ne može niti reći niti istaknuti istina, a to je zato, jer istina peče.

Gosp. Boniciollu jest protivnik našeg političkog mišljenja, ali što se tiči stručne stvari, moramo reći, da je priručnik g. Boniciolla iz djebla Markesettina i Garcessa najbolje i najstvarnije djelo, što je obzirom na naše praktično ribarstvo do sada bilo napisano.

Ovo djelo, koje zapada samo 1 K, prepočućemo našim ribarima, koji umiju talijanski. Dobiva se kod samoga pisca u Zadru.

Su ovo par riječi nadopunjeno naš izvještaj o radu centralnog ribarskog povjerenstva, koji smo podvrigli kritici od broja 314 do 318 našeg lista.

Se malo više bavimo pitanjem štetnih mreža u našim vodama. U ovu kategoriju bez sumnje spada koča kao najpogibeljnja i najostrjija.“

Profesor Schmarda kaže, da je velika šteta što ju koča nanaša, a osobito kad se s njom riba u blizini obale, uvalama, zaljevima, ušću rieka. S ovom mrežom ne samo da se uništavaju riblja kotila, nego se uništavaju mlade ribe, koje su jur prevalele svoju prvu periodu, pošto upadnu u posve usku sakvu, koje i onake preuske oči zatrpane su za kamjenjem i blatom, koga koča morskog dna sa sobom vuče. Ribanje s ovakom i s ovom mrežom bilo je zabranjeno u svim državama, pak i mletačka republika ga je zabranila još u prošem veku.

Austrijska vlada bila je zabranila ribanje sa kočom g. 1867., ali ga je opet dozvolila, te mi i danas vidimo na stotine talijanskih brigova gdje šire svoja pogubna krila u našem moru, derući, čupajući i razbacavajući naše bogatstvo, kao što nemilosrdna mačeva dere i čupaju uređajne tanko žute pletevine svoje nevinje pastorce.

Osim gori navedenih razloga profesor Schmarda je protiv koče i s toga, što ona naša mnogo štete mrežam stajacim od imbroka i inčeta, pa i ribanju sa vršama. Koliko i koliko puta nije se dogodilo da je ponestalo ove ili

Praznину, koju čute naši ribari Hrvati, a koji ne poznaju talijanski jezik, radi pomanjka priručnika, biti će popunjeno do malo dana. Danas se tiska priručnik kao podlistak našeg lista, a kad bude dovršen, pretiskati će se u posebnu brošuru.

Političke vesti.

Kriza u Ugarskoj. Madjarsko novinstvo vodi pravu kampanju proti Austriji, Beču, vladaru te priestolonasljedniku zbog odklona kartelne banke. U nezavisnjačkom taboru vlasti pravi kaos. Izgubili kompas te ne znaju, komu da pripisu veću krivnju i kako da se nastavi borba. Neki su za najekstremniji odpor, dočin su drugi za popuštanje. Kraj svega igraju veliku ulogu osobni probici, kao i pozuda za vlašću. O najnovijim dogodajima stiže sljedeće vesti: Članovi neodvisne stranke su zaključili upriličiti demonstraciju protiv stanja bankovnog pitanja. — Ministar je Kosuth u tom brzovljeno obaviješten, jednakom brzovljeno zamolio je stranku, da obzirom na političku situaciju odustanu od zasnovane demonstracije. Iz Beča javljaju, da je grof Andrássy na zadnjoj audienciji stavio vladaru novi priedlog razjašnjenja krize, po kojem bi se bankovno pitanje skinulo sa dnevneg reda na račun koncesije u vojničkom pitanju. No po izjavi sameg Andrássya končano je došao do osvjeđenja, da se u Beču na narodne koncesije kod vojske u smislu magjarskih zahtjeva — na nikakov način ne će pristati i tako je i na koncem bježao u potu. Neki magjarski listovi okrivljuju priestolonasljednika nadvojvodu Franju Ferdinandu zbog odklona kartelne banke. Obče je razpoloženje u Ugarskoj vrlo razdražljivo i puno ogorčenja. Liberalni listovi uživaju pisanje, da se je sve ono izpunilo što oni glede načinje našne većine pricrpu.

Demisija ugarskog ministarstva. Uslijed neuspjeha u pregovorima s austrijskom vladom u pitanju kartelne banke, u nedjelju se sastaje ministarsko veće da zaključi formalno demisiju.

Austrijski brodovi kreću u Tursku. Austrijski ratni brodovi stoje u pripravi. Ratni brod „Erzherzog Ferdinand Max“ i nekoliko torpeda očekuju svaki čas zapovjed da odlopite Tursku.

Prevrat u Turskoj. Mladoturci pokazuju veliku eneržiju i opreznost u svojima odlukama. Na tajnoj narodnoj skupštini u San Stefanu, koja je sastavljena između zastupnika parlamenta i senatora, zaključeno je da se protiv 150 glasova, da se svrgne sultana Abdul Hamida. Šeik u Islamu je naložen, da sastavi fetvu u kojoj će Abdul Hamida proglašiti slaboumnim, pošto je na temelju korana jedino ovakav slučaj dozvoljen da se sultana skinje sa prijestolja. Rešad efendija biti će ovih dana proglašen sultandom. Predstaze mlatodurci su pred vratima Carigrada. Jedan mlatodurski list priobrijevi vlast, da će se sultana staviti pod okrilje Austro-ugarske. U Carigradu se govori, da će nakon dolaska mlatodurskih četa uslijediti vojnička diktatura. Čete u Jildizu spremaju se na odpor protiv Mlatodurcima, koji se nalaže voć u Kijalanu.

Citav grad u rukama mlatoduraka. Svi se dievoi grada nalaze u rukama Mlatoduraka. Čete carigradske posade su razoruane. Čuje se medutim grmljavina topova i čeretanja puščanih strojeva. Mlatodurske su čete zaposlele sve čupre. Nitko se ne ufa izaći iz kuće.

Mornarica ukratila posluh. Zapovjednik ratne mornarice u Carigradu, na poziv mi-

one popone, ove ili one vrše. Ljudi su se međusobno mrzili i klali, višeputa i po sudu se gozili radi kradje, dok je pravi krivac Čozot sa svojom kočom sretno umakao.

J. Boniciollu u svom djelu: „Manuale pratico per la pesca di mare“ ovako govorii i sudii o koči: „Za koču ne valjaju nikakove odredbe, jer ma koliko saka bila široka (oči na saki) to ne pomaže, jer i onako bivaju začepljene i zatrpane kalom i morskim travama. Dosta je da promislimo da koča kao i sve druge vrste ovakovih mreža struži morsko dno, vuče sa sobom ike, prieči mreženje, a još nedosarne ribice uništjuje u posve nizkoj dobi života.“

Kad ovo ne bi bilo, kako bi se onda komog mogle ribari, botnicne, sipe, čeće, arboriči, podianice, glamoci, škarpine, špari, trje, raže, golubi, macke, zubatci, pauči“ itd., pak zatim jastogi, raznoravni raci, pa napokon i priplici.

(Nastaviti će se).

nista ratne mornarice, da se pokori njegovim odredbama, odgovorio je da od protuustavnog ministarstva ne prima nikakovih naredba. Mornarica je protiv vojne Sultana otišla iz Cari-grada u San Stefano.

Mladoturci navaluju na Carigrad. Mladoturska je vojska ušla u noč 23. tek. mј. u Carigrad. U 3 sata počelo pučanje topova i mitrajeza. Svi su mostovi zapošđeni. Brodova je zabranjeno da pristanu. Nitko se ne usudjuje na ulicu. Glasa se, da se straža u Jildisu hrabro opire. Od 8 sati u jutro glavnim je objektom borbe vojarna usred grada. Do sada imade mnogo stotina mrtvih i ranjenih. Mladoturske čete ponudile su vojniciima u vojarnama Taškiza i Maškaza u blizini Jildisa pardon, no vojnici su ga odklonili, te smjesta udarili na macedonske čete. Razvila se je veoma ljuta bitka. Na objema stranama bilo je velikih gubitaka. Momčad u vojarnama međutim ne će moći da dugo odolje vatru topova i puščnih stojeva. U vojarnama se nalazi skupno 5 bataljuna. Dva ljubopitna prolaznika među njima jedan Englez, slučajno su usmrćeni. U 8 sati u jutro započelo bombardovanje Jildiza. Posada se upravo očajno brani. Imade velik broj ranjenih i mrtvih. Sultan se nalazi u palači, dok su carski princevi još svi pravodobno pobegli.

Iz hrvatskih zemalja.

Zigice za hrv. parobrodarsko društvo. Već od dulje vremena došlo se na zamisao, da se „Hrvat. Parobrodarskom Družtvu u Senju“, koje je netom navršilo svoju 50-godišnjicu, obstanka borbe i samoprijepla — privede još koji stalin godišnji dohodak. Odlučilo se stoga u sporazumu sa ravnateljstvom predati u promet u ovom mjesecu zigice u korist istoga društva. Zigice biti će zajamčene I. vrste uz umjerene cene. Narod kupujeći ove zigice iztisnuće će bezbroj tudjinskih i osigurati će „Hrvat. Parobrodarsv“ trajni godišnji prihod, koji će izjednačiti dugotrajnu i pogubnu utakmicu za domaći kapital; bude li se pako jedared iz zemaljskih sredstava odredila ovom društvu dolična subvencija, kakav uživaju sva ostala parobrodarska društva cele monarhije, tada će „Hrvatsko parobrodarsko Družtvu“ rado ustupiti svi svoj prihod od razprodaje zigica zaslužnoj družbi svu. Cirila i Metoda za Istru ili pak po međusobnom ugovoru kojoj drugo kulturnoj svrši hrvatskoga naroda. Zigice nose svoju etiketu sa sidrom i geslo: „Svak* po svojoj snazi, parobrodarstvo podpomaži“. Da se ove zigice svuda preporuče i na nje naloz stave, moli Milan Gremer, Glavna naklada i skladiste zigica „Hrvat. Parobrod. družta“ Senj.

Akademičari iz Dalmacije o jezičnom pitanju. U dvorani „Janjetin“ u Zagrebu sastala se hrvatska akademска оmladina iz Dalmacije, kojoj se je pridružilo i nekoliko akademičara iz Istre. Predsedao je drug Bego. Nakon što se pretresoše sva gledišta, koja se na ovo pitanje odnose, zaključeno je, da se dalmatinom predstavljanju u Beču odaslanje brzoj i da se istodobno sastavi rezolucija, koja glasi:

„Hrvatska i srbska akademска оmladina iz Dalmaciju u Zagrebu, obziru na pregovore koji se vode u Beču, 1. prosvjeduje protiv poziva gg. dr. Zilioti i Krekicha na pregovore, jer zemlja od 3 po sto talijanskoga elementa ne reprezentira nikakovo narodnu manjinu; 2. zahtjeva da se kod uređenja jezičnog pitanja hrvatskom ili srbskom jeziku dade izključivo gospodarenje mjesto; 3. Istodobno prosvjeduje, da se ovo pitanje zavlači i upotrebljuju stanovite presjeke, kada se znade, da je u tom pitanju dalmatinski sabor jedino kompetentan.“

Nagradjivanje frankovaca. Kako zagrebački listovi javljaju, barun Rauch je odredio, da se sveučilištnom profesoru Kršnjaviju osim svih ostalih beriva izplaćuje još osobni doplatak od 2400 kruna godišnje. To je sasmu u stilu današnjeg režima a i u smislu saveza barunu Raucha sa dr. Frankom. Režim, koji upravlja zemljom pod gesmom pogodnosti pojedincima, izkazuje svoju zahtljivost opoziciju koja ga podupire svim silama. Barem neće trebati „Matica Hrvatska“ da daje daljnje predujmove profesoru Kršnjavome.

Gradske izbore u Ljubljani. Proslaga utorka obavljeni su gradski izbori u Ljubljani za III. izborni kanton. Pobjedila je narodna stranka, čiji su kandidati dobili puno više glasova, nego social-demokrati. Dobio je Pavšek 835, Bergant 847 i Primožič 727 glasova. Socialiste su dobili: Kristan 260, Milnar 248 i Vilhar 248 glasova.

Nova željezница u Hrvatskoj. Ministar trgovine izdao je tvrdki oficer, Schoch i Grossmann dozvolu za predravnanje nove željeznicke pruge iz Križevaca preko Belovara u Viroviticu i Barč i to kroz stanicu: Brezovac, Pavljanji novi, Korneovo malo, Galovac, Obrovnicu, He-

vinac, Medjurača, Ploščica stara, Sasovac, Orlovac, Ploščica nova, Mala Trnovica, Velika Trnovica, Ladislav, Trnava-Hercegovac, Palešnik, Zdenčar, Tomašica, Kajgana, Hrastovac, Marinko i Medjurčić a odavde do Velikih Zdenaca.

Na c. kr. trgovackoj školi u Splitu morao bi ipak vladati neki red kao i na drugim zavodima u pokrajini. Ali to nije tako. O iznimkama na toj školi, koje se kose i sa zdravim razumom i zdravom pedagogijom, dala bi se napisati štavni knjiga. Jedna od zadnjih je sljedeća: Drugi tečaj imade školu izjutra od 7 uara pa unapred, dočim prvi i pripravni tečaj od 8 pa unapred. Ne znamo zašto je ta tečaj uopravo drugom tečaju u kojem g. upravitelj imade uvek prvi sat? Kako se to dade opravdati? Ako li se dade to opravdati ma sa kojeg bilo gledišta, ne dade se ipak sa pedagoškog. Djeci ta razlika ne ide u glavu, pa jedni drže da su obterećeni, a drugi opet, da su zapostavljeni. U samoj školi vlada nered: jedni užaze prije, a drugi poslije, a tako je i kod izlaza. Usled toga u školi i dječaka kontemperanja, nezadovoljstva i t. d., a sve to odvraća učenike od njihovog glavnog cilja. Ako g. upravitelj može tu sve činiti što ga je volja, dobro je; u obratnom slučaju nek se pobrine za red tko je pozvan i to energično. Već bi bilo i vreme, da se na toj školi srede nesredjeni i nesnosni odnosi.

Za ublaženje vinske krize. „Smotra“ javlja: Zaglavci prihvaćeni na konferenciji 29. prosinca 1908. kod c. k. namjestništva u Zadru gledaju ublaženja zastoja u vinskoj trgovini, potakli su ministarstvo trgovine, da naredi pomorski vlad u Trstu, da uznastoje, kako bi parobrodarska društva „Austrijski Lloyd“, „Dalmacija“, „Ragusea“ i „Zdržavno austrijsko parobrodarsko dioničko društvo u Trstu“ potrebito im vino i slike srdele po mogućnosti dobavljalo iz Dalmacije. Na ovo se osobito upozorju naši trgovci uputom, da nastoje stupiti u pregovore s pomuntinim društvima i da im svoje ponude dostave. Na treba ni kazati, da je u interesu samih zanimanika, primjerom cienama i dobrom vrsti robe omogućiti ovim družtvima, da se oda-zovu pozivu ministarstva trgovine,

Iz grada i okolice.

Mješovito povjerenstvo za uređenje novih školskih okoliša sastalo se je u subotu po podne, te nakon svestranog pretresanja predmeta ustanovilo je novim okolišima najpodesnije granice i opredjeli uim nazive. Pri tome uzeća je u obzir u prvom redu razdoblja samog grada i udaljenost pojedinih mu dijelova od zgrada, gdje su smještene pučke škole, a u drugom redu obstojeća pomešća istih, na koja se takoder moralo imat obzira, da se izbjegne prenatrpanosti djece. Utančena podjela sigurno je najbolja, što se mogla izvesti.

U Hrvat. Sokolu pjevački je mužki zbor započeo s redovitim poukom, koja se obavlja ponedjeljom, sredom i subotom na večer. Odaziv je krasan, a volja i mar upisanih za pjevanje velik. Gosp. učitelj M. Melichar zgodnom metodom i zamjernom zauzetenosti već unapred zajamčuje krasan uspjeh.

Tecaj za alfabetike (nepismene) uveden je u našem „Hrv. Sokolu“. Šinoc je bilo prvo poučavanje, na koje je pristupio lep broj ljudi. Poučava se po Anderlejcovom metodu, tri put sedmично. Prvi tečaj pouke preuzeo je pučki učitelj, član sokola, uprave brat Kresimir Novak, a drugi četvrti tečaj preuzeo pučki učitelj, član sokola, uprave brat Josip Karadjole. Svaki tečaj traje od prilike mjesec dana, a kad svrši obavlja se odmah upis novih polaznika. Radi korisni ovakvog poučavanja očekivat je, da će svakim tečajem broj prijavljenika sve to veći, pa je baš za to uprava Sokola na korist društvenih članova i mladeži odredila, da se ovi tečajevi redovito drže preko cijele godine. Vrlo požaljivo! Bilo u dobrim časima!

G. R. Nicoletti, umir, dvor, savjetnik i obitelj mu, snašla je prošle sedmice težka nešreća - brzem smrću njegova, trinaestogodišnjeg sina Ecića. U nedjelju popodne bio mu je krasan sprovod uz veliko saučesće građanstva i činovništva. Pokojniku lakih zemlja, a obitelji i svojiti naše saučesće!

Izletnici. Na 9. svibnja prispet će u Šibenik članovi bečkog občinskog vijeća, koji će iz San Pelagia krenuti da propuštu Dalmacijom i Bosnom-Hercegovinom.

„Ub. Domu“ uđedila je častna obitelj Nicoletti K 50, da počasti uspomenu svog milog Ecića - Uprava „Ub. Domu“ najsmjernije zahvaljuje na daru.

Kazalište. U subotu večer pjevala se „Traviata“. Bila je počastna večer gdje Mar-ghare Comida, koja je nakon drugog čina lepo odjevala ariju o alemu iz „Fausta“, tako da je morala uz občenito odobravanje i

pješkanje ponoviti. U nedjelju davao se „Trovatore“, u pondjeljak bio je odmor, a sinoć opet „Trovatore“ uvek jednakim uspjehom. Večeras je opet „Traviata“, a počastna je večer mladiog, darovitog tenora Schipe, koji će nakon drugog čina pjevat ariju iz „Favorite“: „spiritu gentil...“.

Brozavni ured dobiva ovih dana novih aparata i novih sila. Za smještaj tih novih aparata, imenito stroja po sustavu Hugo, naze se ovdje već koji dan vještaci.

Nadjenje. U prošli četvrtak djevojčica Giocunda Salvaro Cherubinova našla je u gradu novčarka, sa unutra K 10, koju je predala u redarstveni ured na daljnju razpoložbu. Pozivlje se onog, ko ju je izgubio, neka pristupi u isti ured, gdje će mu, kad novčarku točno izkaže, biti izvršeno.

Varalice. Upozoruje se pučanstvo na nijeke varalice, što se nalaze u Rusiji, i koji način Španjolskih varalica traže da izmame od nekih novaca sa svakovrtnim lažljivim obećanjima.

Hrvatska tiskara (Dr. Krsulj i dr.)
Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Na prodaju ima kod podpisano 15
bačava engleske

modre galice

uz cenu od 50 K po 100 kogr. franko Šibenik.

Josip Tarle,
Šibenik (Dalmacija).

Traži se jedan pekar
za svoj ili gospodarev račun ponude uputiti: jedina pekarna u Promini (Dalmacija).

Prodaje se 10-15 vaguna kuhurusa vrste „Rudmaisa“ i „Grobmaisa“ uz vrlo jefinjne cene nego što danas zapada. — Tko želi kupiti, neka se obrati uredništvu. 4-4

Oglašujte
„Hrvat. Rieči“.

Zubari J. M. Veža D. D. S.
Mario Veža

iz Budimpešte izvrsuju sveukupne zubarske radje po najmodernejem sistemu. Porcelan blombe, zubi sa i bez nebca. — Stanuju u kući kavane „Miramar“ II. kat. Ordinira se od 9 do 12 i od 3 do 5 s. posl. podne.

Novi Brijakački Salon

Glavna ulica - ŠIBENIK - Glavna ulica

Uredjen najmodernejne — providjen najhi-gieničnjim, najsvršenijim spravam Bogat izborom najfinijih parfima i inih kosmetika 16-16

Restauracija „Sidru“

prvog reda
ŠIBENIK, ulica sv. Ivana ŠIBENIK.

Cast mi je obznaniti cijenjeno občinstvo, da se u mojem lokalitetu izabranu vinu, kao dalmatinsku, istrijsku, bledo, dessert, refosc i t. d., te dobro poznato pivo Sarajevo. —

Kuhinja je domaća prve vrsti, koja je obskrbljena u svakodnevnoj dobi toplim i mrzlini jelom. — Objed 1. reda K 1; II. reda 72 fil.

Naznaciti mi je osobito, da se moja jela pripremaju samo sa naravnom masti. Preporučuje se veštočavanjem Strika Antun. 20-52

Restauracija „Sidru“

prvog reda

ŠIBENIK, ulica sv. Ivana ŠIBENIK.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA - PODRUŽNICA - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u kontu korenut u ček premetu; ekskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, poštrajnu i upravlja vrijednim Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstvu obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

DIONIČKA GIAVNICA

K 1,000.000

Pričuvna zaklada K 100.000
Centralna Dubrovnik - - - - -
- Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, občinama i javnim korporacijama,

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod zdržebanja. Revizija srećaka i vrijednostnih papira бесплатно. Unovčenje kuponova bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, dragocjene i t. d. uz najkulantnije uvjete.

27-52

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5.
Vlastita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove ekskomptuje mjenice, daje predujmove na vrijednostne papiere, kao i na robu ležeću u javnim skladistima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papiere, svake vrste, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te

banknote i unovčuje kupovne i izdribebane papiere uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje dozvane na sva glavnja tržista monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najasnejstvije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislaviceva ulica br. 2.
PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiek, Sarajevo, Split i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom občine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sljedeće vrste osiguranja

I. Na ljudski život:

- 1. a) osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti;
- b) osiguranja miraza;
- c) osiguranja životnih renta.
- 2. Osiguranja mirovinu, nemoćnina, udovinu i odgojnina sa i bez liečničke preglede.
- 3. Pučka osiguranja na male glavnice bez liečničke preglede.

II. Protiv štete od požara:

- 1. Osiguranja zadruga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
- 2. Osiguranja pokretinja (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadržana imovina u svim odjelima iznosi: K 1,410.816.28
Od toga jamčevne zaklade: K 1,000.000.00

Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 820.000.00
Izplaćene odštete: K 2,619.582.36

Za Dalmaciju pobliže obavijesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatiae“ u Splitu. Poslovnička u Splitu, ulica Do Sud br. 356.

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE.

30-52

Obskrbu

zadnjih dječjih, djevojačkih, gospodinskih i gospodskih moda pruža:

Grazer Kaufhaus — (Graz), Jakominplatz 14. (u vlastitoj kući.)

Najizvrstnija dobavna vrela za konfekciju, rubeninu i platno, petljani robu i cipela rukom izrađenih.

Ilustrirani cincici badava i franko.

2-4

HRVATSKA TISKARA I KNJIGOVEŽNICA - ŠIBENIK.

TISKARA

Obskrbljena je sa najmodernejšim i najsavršenijim strojevima, te prima sve u štamparsku struku zasjecajuće radnje od najjednostavnijih do s najfinijim ukrasima izrađenih, a sve uz umjerene cene.

Izrađuje svakovrstne radnje kao: Knjige i brošure, sve vrsti tiskanica za občinske, župne i druge urede, seoske blagajne, odvjetnike trgovce itd. itd., te moderne posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive na zabavu plesne redove, osmrtnice itd. itd.

KNJIGOVEŽNICA

Obskrbljena je sa strojem za pozlaćivanje i sa najnovijim slovima, te izvršuje sve knjigovežke radnje sa tiskom u bojama, posrebljenim i pozlaćenim, a prima naručbe za izradbu raznih galerijskih predmeta, kutija, okvira itd. itd.

Preporuča za to svoje proizvode slavnom občinstvu, a napose trgovcima, zavodima i družtvima.

Jedina hrv. tvornica voštanih svieća VI. Kulića u Šibeniku